

Färdplan / Öppen vetenskap

PER DANNETUN

Nationell arbetsgrupp för forskningsdata

(uppdrag från Samordningsgruppen för öppen
vetenskap)

- Per Dannetun, forskningsdirektör/bitr. universitetsdirektör, Linköpings universitet (ordförande)

- Birgitta Edenius, arkivarie/dataskyddsombud, GIH
- Sabina Anderberg, verksamhetsutvecklare, Stockholms universitet
- Erica Schweder, förvaltningsjurist, Göteborgs universitet
- (Maria Skoglund, jurist, Linköping universitet)
- Lars Alberius, SUHF:s kansli (sekreterare)

Politiskt tryck – offentligt finansierade verksamhet ska vara publik:

- ▶ I juni 2016 antog EU-ländernas regeringar rådsslutsatser att unionen ska gå över till ett nytt system för öppen vetenskap.
- ▶ I forskningspropositionen (Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft, Prop. 2016/17:50). Målbilden är att en omställning till ett öppet vetenskapssystem bör vara genomförd fullt ut i Sverige senast 2026

Internationellt

- ▶ Lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen (2010:566), den så kallade PSI-lagen,
- ▶ En central del av öppen vetenskap är att forskningsdata ska vara sökbara, tillgängliga, interoperala och återanvändningsbara. Principerna har kommit att kallas FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable)
- ▶ Plan S är ett initiativ för publicering med öppen tillgång som lanserades 2018 av Science Europé. Något som stöd av cOAlitio S
- ▶ The San Francisco Declaration on Research Assessment, DORA
- ▶ A European strategy for data
- ▶ UNESCO
- ▶ European Open Science Cloud, EOSC
- ▶ etc

Nationella aktörer

- ▶ Sedan 2017 har Vetenskapsrådet (VR) ett regeringsuppdrag för att samordna det nationella arbetet med att införa öppen tillgång till forskningsdata
- ▶ Kungliga biblioteket (KB) har ett liknande uppdrag för att samordna arbetet med öppen tillgång till publikationer
- ▶ SND, SNIC, TILDA, RUT, Biobank Sverige, Scapis etc men även lokala IT-avdelningar, bibliotek, registratur etc
- ▶ Tobias Krantz utredning (inspel om en samlad e-infrastruktur)
- ▶ EOSC – Sverige
- ▶ etc

Rekommendationer

1. Att skapa forsknings- och utbildningsmiljöer som stödjer, uppmuntrar, informerar och utbildar om öppen vetenskap som praxis, genom att anta och implementera lokala styrdokument eller ramverk
2. att tillhandahålla relevanta forsknings- och utbildningsstödande tjänster avseende öppen vetenskap, som resurseffektivt kan möta forskarnas behov av stöd genom hela forskningsprocessen, det vill säga före, under och efter ett forskningsprojekt
3. att eftersträva att forskningsdata och forskningsresultat så långt som möjligt uppfyller FAIR-principerna
4. att erbjuda forskare prisvärda, adekvata och säkra infrastrukturella tjänster – som uppfyller gällande regelverk (framförallt tryckfrihetsförordningen, offentlighet- och sekretesslagen, arkivlagen och GDPR) och FAIR-principerna – för hantering, lagring, tillgängliggörande och bevarande av forskningsdata och forskningsresultat där arkivering och gallring ingår som en integrerad del i forskningsprocessen och arbetet med öppen tillgång
5. att aktivt samarbeta med andra lärosäten, infrastrukturer och finansiärer för att hitta resurs- och kostnadseffektiva, gemensamma nationella lösningar avseende styrdokument, ramverk och infrastrukturella tjänster
6. att främja, delta och samarbeta med internationella aktörer och satsningar exempelvis inom European Open Science Cloud (EOSC) och The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA)
7. att utveckla en incitamentsstruktur som främjar och värderar öppen vetenskap till exempel vid meritbedömning och prestationsbaserad fördelning av medel
8. att verka för att upphovsrätten för publicering och återanvändning av forskningsresultat inte exklusivt överförs till kommersiella vetenskapliga förlag.